



# Minister Finansów

Warszawa, 26 czerwca 2024 roku



---

Sprawa: Interpelacja numer K10INT2650 P. Posła Łukasza Kmity w sprawie pilnej kontynuacji systemowego wsparcia dla samorządów z uwagi na konieczność realizacji polityki zrównoważonego rozwoju  
Znak sprawy: ST1.054.7.2024  
Kontakt: Kancelaria MF  
tel.: +48 22 694 55 55  
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

---

**Pan**  
**Szymon Hołownia**  
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację o numerze K10INT2650 Pana Posła Łukasza Kmity w sprawie *pilnej kontynuacji systemowego wsparcia dla samorządów z uwagi na konieczność realizacji polityki zrównoważonego rozwoju* w zakresie Ministra Finansów oraz w porozumieniu z Ministrem Rozwoju i Technologii, a także z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej, uprzejmie informuję.

Zapewnienie warunków do zrównoważonego rozwoju samorządów to przede wszystkim zapewnienie stabilnych i przewidywalnych finansów jednostek samorządu terytorialnego, a także wzmocnienie tych finansów.

W ostatnich latach, m.in. na skutek zmian w systemie podatkowym w latach 2019-2022, znacznie się pogorszyła jakość systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego, co skutkowało brakiem stabilności finansowej samorządów oraz brakiem przejrzystości i przewidywalności zarządzania ich finansami. Samorzady nie wiedziały na jakie wsparcie mogą liczyć w danym roku, co podważało realistyczność budżetów i wieloletnich prognoz finansowych JST. Samorzady zostały uzależnione od środków finansowych mających charakter uznaniowy przez co ograniczona została ich samodzielność finansowa.

W związku z tym w Ministerstwie Finansów prowadzone są prace mające na celu zmianę obecnego systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego.

Zbudowanie nowego systemu dochodów jest skomplikowanym zadaniem, na które wpływa wiele czynników, m.in. bardzo duże zróżnicowanie JST, zarówno pod względem terytorialnym, jak i rozwoju gospodarczego i społecznego.

Minister Finansów przygotował założenia i kierunki reformy dochodów JST, którego głównym celem jest właśnie wzmocnienie finansów JST oraz równocześnie zapewnienie stabilności i przewidywalności dochodów JST. Założenia

przygotowanej reformy zostały poddane prekonsultacjom, w trakcie których strona samorządowa pozytywnie oceniła kierunki przygotowanych zmian.

W prekonsultacjach uczestniczyli przedstawiciele wszystkich organizacji samorządowych wchodzących w skład Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Głównymi kierunkami jakie zostały założone w ramach prowadzonych prac to:

- oparcie zasilenia finansowego JST na dochodach własnych wynikających z lokalnej bazy podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych,

- obiektywny i algorytmiczny sposób naliczania środków finansowych dla każdej JST. Koniecznym jest przywrócenie systemowi dochodów JST przejrzystości, apolityczności i adekwatności kryteriów podziału środków. Nowy system powinien być oparty na obiektywnych parametrach (mierzalnych za pomocą danych statystycznych i niepodatnych na manipulacje). Ostatnio stosowane kryteria podziału budziły wśród samorządów wiele wątpliwości i kontrowersji. Na sytuację niepewności finansów JST zwracała również uwagę Najwyższa Izba kontroli.

Założeniem przygotowanych zmian jest, aby dochody samorządów zwiększały się w sposób przewidywalny, a nie opierały się na doraźnym wsparciu finansowym.

Rozpoczęta współpraca między samorządami i Ministrem Finansów pozwoli na wypracowanie najlepszych i najbardziej racjonalnych rozwiązań, akceptowanych przez obie strony. Po zakończeniu prowadzonych kierunkowych konsultacji ze stroną samorządową przygotowany zostanie stosowny projekt aktu prawnego regulujący kwestie nowych zasad finansowania JST. Obecnie prace są na etapie skierowania wniosku o wprowadzenie do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów projektu ustawy w tym zakresie.

Odnosząc się do kwestii Rządowego Funduszu Polski Ład : Program Inwestycji Strategicznych<sup>1</sup> (dalej RFPŁ) to należy zaznaczyć, że Fundusz ten nie posiada własnych dochodów i obecny Rząd musi zadbać o zabezpieczenie środków na realizację zaciągniętych zobowiązań wynikających z tego Programu. Na spłatę zaciągniętych zobowiązań nie zabezpieczono bowiem środków. Analiza zaciągniętych zobowiązań będzie zatem stanowiła podstawę do podjęcia dalszych decyzji, co do kontynuacji tego Programu.

Limit środków do dyspozycji Prezesa Rady Ministrów z przeznaczeniem na RFPŁ oraz programy powołane na podstawie innych uchwał Rady Ministrów, w planie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na 2024 r. ustalony jest na poziomie 104.063.000.000 zł. Limit oznacza maksymalną kwotę środków FPC, w ramach którego, w ujęciu narastającym od 2021 roku, mogą być udzielone przez BGK promesy dofinansowania inwestycji.

Informacje dotyczące RFPŁ publikowane są na stronie internetowej BGK pod adresem: <https://www.bgk.pl/polski-lad/> . Ponadto informacje w zakresie wydatków z FPC na realizację zadań w ramach RFPŁ ujęte są w planie finansowym FPC oraz w sprawozdaniach z jego wykonania, publikowanych na stronie

---

<sup>1</sup> Zadania tego Funduszu finansowane są ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (dalej FPC), o którym mowa w art. 65 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568 z późn. Zm.

internetowej BGK pod adresem <https://www.bgk.pl/bip/fundusz-przeciwdzialania-covid-19/>.

W odniesieniu do poruszonej przez Pana Posła kwestii programów wieloletnich uprzejmie informuję, że w roku 2024, w wyniku uchwały nr 19 Rady Ministrów z dnia 25 marca 2024 r.<sup>2</sup> miała miejsce zmiana programu wieloletniego pn. „Rządowy program rozwoju obszaru Karpat Wschodnich i Roztocza na lata 2023–2030” na „Rządowy program rozwoju północno-wschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024-2030”. Poza zmianą nazwy Programu, zaktualizowany został również jego cel oraz zakres tematyczny działań - dostosowanie do aktualnych wyzwań zakresu terytorialnego Programu, koncentrując się na pasie powiatów północno-wschodniej części Polski bezpośrednio graniczących z Federacją Rosyjską, Białorusią, Ukrainą i Republiką Litewską, dodatkowo uwzględniając miasta średnie znajdujące się w bliskim sąsiedztwie terenów przygranicznych. Na realizację Programu zaplanowano środki budżetu państwa w łącznej wysokości 500 mln zł na lata 2024-2030, w tym m.in. w 2024 r. – 100 mln zł, a w 2025 r. – 65 mln zł. W programie wyznaczono cztery podstawowe działania do objęcia wsparciem:

- Działanie 1. Poprawa infrastruktury drogowej oraz infrastruktury towarzyszącej i poprawa bezpieczeństwa drogowego;
- Działanie 2. Zielona i niebieska infrastruktura dla ochrony środowiska naturalnego;
- Działanie 3. Stworzenie warunków do rozwoju zrównoważonej turystyki w oparciu o endogeniczne potencjały;
- Działanie 4. Działania służące poprawie stanu infrastruktury edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej w celu zwiększenia dostępności lub jakości usług publicznych.

Środki na ww. program wieloletni ujęte są w ustawie budżetowej na rok 2024, w rezerwie celowej poz. 45 – Środki na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 616.184 tys. zł. Kwota ta obejmuje również kontynuując realizację następujących programów wieloletnich:

- „Rządowy Program Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Drogowej „Mosty dla Regionów”” - program realizowany jest w latach 2018-2028; kwota przewidziana z budżetu państwa na realizację programu wynosi 90 mln zł (na przygotowanie dokumentacji), natomiast kwota z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na budowę przepraw mostowych wynosi 2,210 mld zł;
- „Rządowy program na rzecz zwiększania szans rozwojowych Ziemi Słupskiej na lata 2019–2026” - kwota ogółem środków z budżetu państwa przewidziana na realizację programu to 335 mln zł;
- „Rządowy program wsparcia rozwoju miasta stołecznego Warszawy na lata 2023–2030” - kwota ogółem środków z budżetu państwa przewidziana na realizację programu to 3,071 mld zł.

Rezerwa ta jest co roku planowana w ustawach budżetowych i służy dofinansowaniu inwestycyjnych zadań własnych JST. Przedmiotowa rezerwa będzie planowana również na lata następne, a jej wysokość zostanie określona w

---

<sup>2</sup> M.P. z 2024 r. poz. 235. Uchwała wraz z Programem została opublikowana w dniu 27 marca 2024 r. i weszła w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia.

kolejnych ustawach budżetowych. Uruchomienia rezerwy celowej poz. 45 mają miejsce stosownie do wniosków poszczególnych Wojewodów.

Dodatkowo, samorzady mogą ubiegać się o dofinansowanie zadań w zakresie budownictwa socjalnego i komunalnego oraz drogowych inwestycji samorządowych:

1. Program budownictwa socjalnego i komunalnego (BSK) - realizowany na podstawie ustawy o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowani, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń i polega na bezpośrednim wsparciu jego beneficjentów – głównie gmin – w formie bezzwrotnych grantów. Wsparcie rządowe w tworzeniu mieszkań czynszowych dla osób mniej i średniozamożnych odbywa się przez dofinansowanie przedsięwzięć mieszkaniowych samorządów i podmiotów z nimi współpracujących ze środków pochodzących z budżetu państwa. W ramach programu BSK beneficjenci mogą ubiegać się o bezzwrotne finansowe wsparcie na pokrycie części kosztów budowy nowego lub modernizacji istniejącego już gminnego zasobu mieszkaniowego. Mogą także pozyskiwać lokale mieszkalne dzięki współpracy z prywatnymi inwestorami. Ze środków publicznych wspierane są także działania zmierzające do poprawy stanu technicznego budynków, w szczególności finansowe wsparcie kierowane jest na remonty lokali mieszkalnych w termomodernizowanych budynkach wielorodzinnych. Dofinansowanie dla gmin może wynieść nawet 90% kosztów przedsięwzięcia termomodernizacyjnego lub remontowego – w przypadku przedsięwzięcia łączonego w ramach programu TERMO funkcjonującego na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami regulującymi program, maksymalny limit wydatków z budżetu państwa na program BSK na lata 2024 i 2025 wynosi po 1 mld złotych. Ustawa budżetowa na 2024 uwzględniła wydatki na ten cel w maksymalnej wysokości, czyli 1 mld zł.

Mając na uwadze rosnące zapotrzebowanie samorządów na finansowanie komunalnych inwestycji mieszkaniowych, Ministerstwo Rozwoju i Technologii podjęło prace nad regulacjami, które umożliwią zwiększenie skali dotychczasowego programu BSK. Na podstawie wpisu do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów procedowany jest obecnie projekt ustawy o zmianie ustawy o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa oraz niektórych innych ustaw (pozycja UA7), którego głównym celem jest m.in. kontynuacja działań na rzecz aktywizacji społecznego mieszkalnictwa czynszowego, w tym komunalnego oraz zapewnienie programowi BSK stabilnego i długoterminowego finansowania, odpowiadającego zgłaszanemu przez samorzady zapotrzebowaniu.

2. Zgodnie z ustawą o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg jednostka samorządu terytorialnego może otrzymać ze środków Funduszu dofinansowanie zadania powiatowego albo zadania gminnego w wysokości do 80% kosztów realizacji tego zadania. W 2023 r. wydatki na dofinansowanie zadań wynikających z powyższej ustawy wyniosły 5 018 mln zł. Na 2024 r. zaplanowane są środki w wysokości 6 998 mln zł, z czego 4 600 mln zł na zadania powiatowe i gminne, 987 mln zł na zadania obronne, 462 mln zł na zadania mostowe, 589 mln zł na zadania

obwodnicowe, 239 mln zł na zadania miejskie i 120 mln zł na zadania wojewódzkie.

Uprzejmie informuję, że zgodnie z postanowieniami kontraktów terytorialnych oraz kontraktów programowych - samorzady województw otrzymują środki z budżetu państwa na dofinansowanie wkładu krajowego w programach regionalnych i regionalnych programach operacyjnych.

Od początku 2024 r. do 21 czerwca 2024 r. w ramach poniższych inwestycji KPO, zawarto umowy na kwotę prawie 851,5 mln zł. Wśród ostatecznych odbiorców wsparcia tych inwestycji są także samorzady:

1. A3.1.1 Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie (MEN), kwota: 106,4 mln zł.
2. A4.2.1 Wsparcie programu dofinansowania miejsc opieki nad dziećmi 0-3 lat (MRPiPS), kwota: 189 mln zł.
3. B1.1.2 Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych (w części dot. budynków wielorodzinnych) (MRiT), kwota: 75,7 mln zł.
4. B1.1.4 Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej (MKiDN), kwota: 45,3 mln zł.
5. C2.1.2 Wyrównanie poziomu wyposażenia szkół w przenośne urządzenia multimedialne - inwestycje związane ze spełnieniem minimalnych standardów sprzętowych (MC), kwota: 51,8 tys. zł.
6. E1.1.2 Zero i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy) – nowe nisko- i zeroemisyjne pojazdy (potencjalne wsparcie również dla operatorów publicznego transportu zbiorowego) (MI), kwota: 185 mln zł.
7. E2.1.2. Pasażerski tabor kolejowy (MI), kwota: 247,8 mln zł.
8. G1.1.2 Instalacje OZE realizowane przez społeczności energetyczne (MRiT), kwota: 2,2 mln zł.

W ramach wsparcia z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) realizowana jest przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii inwestycja A1.3.1 „Wdrażanie reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego” w horyzoncie czasowym do II kwartału 2026 r. Kryterium horyzontalnym obligatoryjnym dla każdego odbiorcy wsparcia jest „Zgodność z zasadą zrównoważonego rozwoju - racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych”. Podczas weryfikacji wniosków o dofinansowanie sprawdzane jest czy Przedsięwzięcie obejmuje finansowanie działań minimalizujących oddziaływanie działalności człowieka na środowisko. Zasada zrównoważonego rozwoju jest zachowana, jeżeli w ramach Przedsięwzięcia zakłada się podejmowanie działań ukierunkowanych na:

- racjonalne gospodarowanie zasobami;
- ograniczenie presji na środowisko;
- uwzględnianie efektów środowiskowych w zarządzaniu;
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Do wiadomości:

- Kancelaria Prezesa Rady Ministrów  
dotyczy sprawy: DSP.INT.4610.893.2024
- Minister Rozwoju i Technologii
- Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

**Hanna Majszyk**  
podsekretarz stanu